พฤติกรรมการออมของแรงงานภาคอุตสาหกรรมผ่านมุมมองการศึกษาเชิงสำรวจ

SAVING BEHAVIOUR AMONG INDUSTRIAL LABOURS THROUGH THE LENS OF EXPLORATORY STUDY

รณกร กิติพชรเดชาธร[1] และ อัศวลักษ์ ราชพลสิทธิ์[2]
Ronnakron Kitipacharadechatron[1] and Atsawaluk Ratchapolsit[2]

Received 16 May 2021
Revised 15 July 2021
Accepted 16 December 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบจำลองการออมตลอดจนชี้วัดองค์ประกอบและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของแรงงานอุตสาหกรรม โดยทำการรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจผ่านแบบสอบถามออนไลน์จากแรงงานภาคอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 458 ราย ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลตามหลักสถิติเชิงพรรณนาและหลักสถิติเชิงอนุมานด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการศึกษาปรากฏว่า โครงสร้างแนวคิดการวิจัยมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมเชิงประจักษ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งในระดับปัจจัยและองค์ประกอบ โดยเมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดของโครงสร้างแนวคิดการวิจัย สะท้อนให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการออม และองค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของการออมมีอิทธิพลสูงสุดต่อพฤติกรรมการออมเชิงประจักษ์ของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การออม แรงงานภาคอุตสาหกรรม การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

[1] นักวิจัย, สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Researcher, Kasetsart University Research and Development Institute
[2] นักวิชาการอิสระ, ศูนย์การเรียนรู้แม่ลาน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
Independent scholar, Agricultural Science Smart Center, Yala Rajabhat University
Corresponding Author email: ronnakron.ki@kkumail.com, atsawaluk2020@gmail.com

Abstract

This paper aims to examine the construct reliability of the model, and indicate factors and components influencing to saving behaviour. The data was collected via an online questionnaire among industrial labours out of 458 individuals with simple sampling method. The descriptive statistics and inferential statistics with the confirmatory factor analysis were used in the analysis procedure. Based on results ravel that the CFA model both factors, and components consisted with the empirical saving behaviour among industrial labours. Considering on model found that the component of saving knowledge and component of saving objective had the outstanding effect with statistically significant on empirical saving behaviour of industrial labours.

Keywords: Saving, Industrial Labour, Confirmatory Factor Analysis Model

บทนำ

ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามผลักดันและสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับการออมและการลงทุนของประชาชนเพื่อความอยู่ดีกินดีที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นคงในระบบเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน ตลอดจนลดแบ่งเบาภาระการอุ้มชูจากภาครัฐภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้น อนึ่ง บทบาทของการออมนั้นมีส่วนช่วยในการสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชน จากการเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันและรายจ่ายฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สามารถช่วยให้ประชาชนบรรลุเป้าหมายทางการเงิน (Financial Goal) ของตน และยังสามารถยกระดับรายได้ครัวเรือนให้เพิ่มมากขึ้นจากการต่อยอดเงินออมในการลงทุนประเภทต่าง ๆ ท้ายที่สุดคือ ช่วยลดอัตราการพึ่งพาเงินกู้จากต่างประเทศของภาครัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

สำหรับสถานการณ์การออมของประชาชนในภาพรวมของประเทศ ณ ปัจจุบันยังคงน่าเป็นห่วง เนื่องจากผลสำรวจและรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนการออมต่อรายได้นั้นอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559; เวลธ ครีเอชั่น อินเตอร์เนชั่นแนล, 2563) มากไปกว่านั้นปัญหาการออมที่ไม่มีประสิทธิภาพของประชาชนยังสะท้อนถึงสัดส่วนการเป็นหนี้ส่วนบุคคลที่เพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มวัยเริ่มทำงานอีกด้วย (ศรัญญา ศึกสงคราม และ อนงค์นุช เทียนทอง, 2563) สิ่งเหล่านี้เป็นตัวชี้วัดสำคัญถึงความเปราะบางของระบบเศรษฐกิจและสังคม ที่ต้องได้รับการแก้ไข เยียวยา และส่งเสริมให้เกิดสมดุลโดยเร็ว เพื่อสร้างความเข้มแข็งที่ยั่งยืนให้แก่ประเทศ

ในบริบทการศึกษานี้ได้มุ่งศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยการออมของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ เนื่องด้วยแรงงานในภาคอุตสาหกรรมนั้นเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มความยืดหยุ่นทางการเงินต่ำ ทำให้โอกาสในการออมนั้นต่ำไปด้วย มากไปกว่านั้นยังเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบเร็วที่สุด (Super Sensitive) เมื่อเกิดภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงจากภายนอก (Exogeneity Shock) (นริศ สถาผลเดชา, 2563) อนึ่ง ในช่วงที่ผ่านมาได้เกิดการระบาดครั้งใหญ่ของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ระบบเศรษฐกิจทั่วโลกเกิดการชะงัก

และหดตัวอย่างกะทันหัน ประเทศที่เป็นฐานการผลิตถูกยกเลิกคำสั่งและถอนกำลังการผลิตเพื่อป้องกันการขาดดุลทางการค้า แรงงานในภาคอุตสาหกรรมหลักของประเทศตกงานอย่างฉับพลัน (อภิญญา เจนธัญญารักษ์, 2563) ทำให้ภาครัฐต้องเผชิญกับปัญหาสำคัญถึง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การยับยั้งและป้องกันการระบาดของโรค 2) การฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ และ 3) การเยียวยาผลกระทบแก่ประชาชน ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลในการแก้ไขปัญหาดังข้างต้น

แม้ในตอนนี้อุตสาหกรรมได้เริ่มฟื้นตัว และแรงงานบางส่วนได้กลับเข้าสู่ระบบการทำงาน ทำให้เกิดการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจอีกครั้ง ทว่าปัญหาพื้นฐานของการออมยังไม่ถูกแก้ไข และยังคงเป็นปมสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เกิดความยั่งยืน ตลอดจนผลักดันความอยู่ดีมีสุขของกลุ่มที่มีความเปราะบางทางเศรษฐกิจสูงให้ทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้หยิบนำประเด็นการออมกลับมาศึกษาใหม่อีกครั้ง เพื่อสังเคราะห์พฤติกรรมและปัจจัยสำคัญสำหรับการใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและบรรเทาปัญหาดังข้างต้นให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบจำลองการออมของแรงงานอุตสาหกรรม
2. เพื่อชี้วัดองค์ประกอบและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของแรงงานอุตสาหกรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์แก่ผู้กำหนดนโยบายหรือส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา หรือส่งเสริมนโยบายการออมซึ่งยังคงเป็นความท้าทายของประเทศในการยกระดับเงินออม และรายได้เฉลี่ยตัวหัวของประชาชนในประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้นโนบายในอนาคตมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับความเป็นไปของพฤติกรรม มากไปกว่านั้นยังเป็นแนวทางการศึกษาและแหล่งอ้างอิงเชิงวิชาการสำหรับการขยายผลการศึกษาต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

ในการดำเนินการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมเอกสารทางวิชาการและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการวางแนวทางศึกษา พบว่า พฤติกรรมการออมของประชาชนไทยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการออมเชิงเดี่ยว (Single Saving) คือ การยึดติดกับรูปแบบการออมอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นหลัก ไม่ได้มีการกระจายรูปแบบการออมเพื่อลดความเสี่ยงจากการถือเงิน ตลอดจนค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้น ซึ่งจากหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิชาการสะท้อนให้เห็นว่า แนวโน้มของประชาชนไทยมีการออมแบบออมทรัพย์เป็นส่วนใหญ่ (วิศิษฎ์ บิลมาศ, 2557) และอีกหนึ่งรูปแบบการออมคือ การออมในลักษณะทรัพย์สินหรือการประกัน (วีรวิชญ์ ตันวรรณรักษ์, 2556; ซานียะฮ์ ช่างวัฒนกุล, 2559; พรพิมล จรุงวิศาลกุล และ ปรมินทร์ โฆษิตกุลพร, 2563) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการออมของประชาชนไทยอยู่ในรูปแบบเชิงรับ (Passive Saving) ซึ่งยังขาดการต่อยอดเงินออมสู่การลงทุนเพื่อให้เกิดรูปแบบการออมเชิงรุก (Proactive Saving) ที่ช่วยให้สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินของตัวบุคคล ตลอดจนสอดรับกับแนวทางการกระตุ้นของภาครัฐในการยกระดับคุณภาพชีวิตและความมั่นคง

ของประชาชน กระนั้นข้อจำกัดสำคัญของการผลักดันนโยบายดังกล่าวคือ องค์ความรู้ทางด้านการเงินที่ดีพร้อมต่อการต่อยอดการออมสู่การลงทุน (ศรัญญา ศึกสงคราม และ อนงค์นุช เทียนทอง, 2563) โดยจากการรายงานผลพฤติกรรมการออมและการลงทุนของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่หลีกหนีความเสี่ยงทุกรูปแบบ (Risk Averse) ซึ่งมีบทบาทอย่างมากต่อกลุ่มผู้เริ่มลงทุนและขาดองค์ความรู้ประสบการณ์ โดยถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายนโยบายที่รัฐพยายามผลักดันในปัจจุบัน มากไปกว่านั้นการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการออมของประชาชนนั้นถูกจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1) ปัจจัยกระตุ้นภายใน (Internal Factors) คือ บริบทการตระหนักรู้ และการควบคุมตนเองเพื่อให้ตนเองได้ไปถึงเป้าหมายของการออม ซึ่งในรายงานการศึกษาเชิงประจักษ์ของ สุภาพงษ์ ตันสุภาพ (2559) ชี้ให้เห็นว่า หากประชาชนมีการควบคุมพฤติกรรมการใช้จ่ายของตนเองมากขึ้น จะส่งผลให้แนวโน้มการออมเพิ่มขึ้นตามไปด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มากไปกว่านั้น ณภัชศา ธาราชีวิน และ ธงชัย วรรธนะ (2557) ยังค้นพบข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเชิงประจักษ์ว่า หากมีความเชื่อและทัศนคติที่ดี จะส่งผลให้แนวโน้มการออมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามทัศนคติที่ดีจะไม่ส่งผลอย่างมีประสิทธิภาพต่อการออม หากประชาชนไม่มีองค์ความรู้พื้นฐานทางการเงินที่ดีพอ (สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ นฤมล จิตรเอื้อ และ ธีระวัฒน์ จันทึก, 2560) อนึ่ง แม้จะมีหลักฐานทางวิชาการหลายชิ้นระบุว่า ปัจจัยกระตุ้นภายในนั้นส่งผลต่อการเพิ่มโอกาสในการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทว่า ในบางกรณีศึกษาบทบาทของปัจจัยดังกล่าวนั้นกลับไม่ส่งผลอย่างเด่นชัด เนื่องจากเงื่อนไขและข้อจำกัดภายนอกที่ส่งอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังการศึกษาของ วีรวิชญ์ ตันวรรณรักษ์ (2556); วิภาวี มงคลบริรักษ์ (2555)

2) ปัจจัยกระตุ้นภายนอก (External Factors) คือ บริบทการส่งเสริม และเพิ่มการตระหนักรู้ให้แก่ตัวบุคคล ผ่านสื่อหรือบุคคลที่สาม ถึงสิทธิประโยชน์พึงได้จากการออม เพื่อกระตุ้นให้การออมประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ในรายงานการศึกษาเชิงประจักษ์จะไม่ได้ลงรายละเอียดในส่วนนี้อย่างชัดเจน แต่ในบริบทการกระตุ้นจากทางภาครัฐและบุคคลรอบข้าง กลับปรากฏแนวโน้มในเชิงบวกต่อการออมของตัวบุคคลอย่างมีนัยสำคัญดังการศึกษาของ สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ นฤมล จิตรเอื้อ และ ธีระวัฒน์ จันทึก (2560); ธารทิพย์ จินดาคำ (2557); อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล (2558)

เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้กำหนดนโยบายไม่ควรละเลยและต้องทำการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การประกาศใช้นโยบายมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับความจริงที่ปรากฏในปัจจุบันที่วิวัฒน์ไปตามกาล

วิธีการวิจัย

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา (Data Source)

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) สำหรับการรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจจากแรงงานในภาคอุตสาหกรรมของไทย จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการแปลงข้อมูลเชิงสำรวจเป็นรหัส (Coding) เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล (Database) แล้วทำการวิเคราะห์ฐานข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อบรรยายผลการศึกษาในลำดับถัดไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Samples)

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มผู้ทำงานในอุตสาหกรรมทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามวิธีของ Hair, Black, Babin and Anderson (2010) โดยมีเกณฑ์พิจารณาอยู่ที่ 20 เท่าของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนั้นการศึกษานี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 340 ราย จากการเปรียบเทียบสัดส่วนกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 17 ตัวแปร และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมในทุกอุตสาหกรรม

3. เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูล (Research Instrument)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและหลักฐานการศึกษาเชิงประจักษ์ที่ผ่านมา โดยเนื้อหาภายในสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ร่วมกับข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) อันประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนปีการศึกษา (ซึ่งเริ่มนับปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าอนุบาล) ประสบการณ์ในการทำงาน และรูปแบบการออม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความเห็นของปัจเจกบุคคลต่อองค์ประกอบและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออม มีลักษณะเป็นมาตรวัดความเห็น 5 ระดับ (Rating Scale) อันประกอบไปด้วย องค์ประกอบของปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการออม องค์ประกอบของปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของการออม องค์ประกอบของปัจจัยด้านการควบคุมตนเอง และองค์ประกอบของปัจจัยด้านการสนับสนุนการออม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis Procedure)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจตามกระบวนการข้างต้น ผู้วิจัยได้วางแนวทางการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

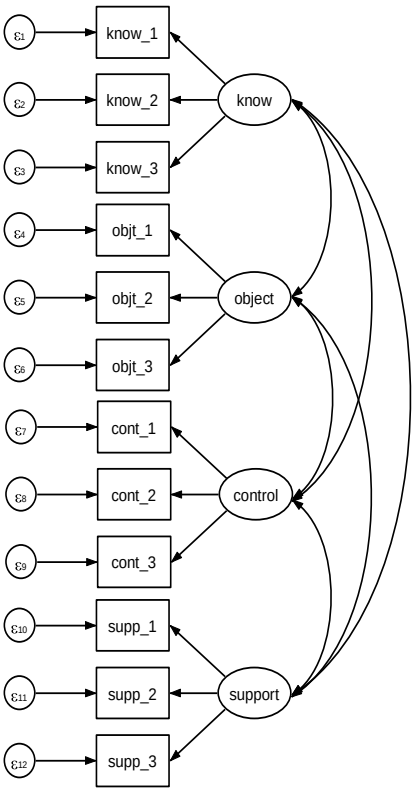
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการเก็บสำรวจด้วย Cronbach's Alpha โดยมีเกณฑ์พิจารณาค่าดัชนีความน่าเชื่อถือที่ระดับ 0.60 ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) คือ การบรรยายถึงลักษณะในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความเห็นของปัจเจกบุคคลต่อองค์ประกอบและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออม ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ในการชี้วัดตัวแปรทั้งสิ้น 12 ตัวแปร ผ่าน 4 องค์ประกอบศึกษา อนึ่ง กระบวนการวิเคราะห์นี้สามารถจำแนกอิทธิพลของปัจจัยออกจากค่าความคลาดเคลื่อนของปัจเจกบุคคล (Individual Stochastic Disturbance Terms) ทำให้ผลการศึกษาสามารถสะท้อนผลลัพธ์ที่เป็นนามธรรมได้ดียิ่งขึ้น โดยมีโครงสร้างแนวคิดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างแนวคิดการวิจัยในระดับปัจจัยและความหมายของตัวแปร

โครงสร้างแนวคิดการวิจัยในระดับปัจจัยและความหมายของตัวแปร

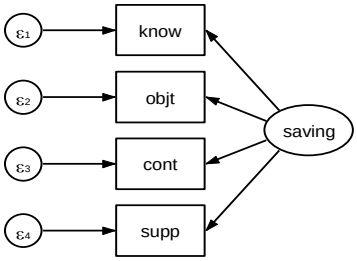

ตัวแปร	หมายถึง
Know	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการออม
Know_1	มีองค์ความรู้เกี่ยวกับประเภทของการออม
Know_2	มีองค์ความรู้เกี่ยวกับผลตอบแทน-ความเสี่ยง
Know_3	มีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออมอยู่เสมอ
Object	องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของการออม
Objt_1	เพื่อการใช้จ่ายในยามเกษียณอายุ
Objt_2	เพื่อใช้ในการลงทุน-ซื้อสินทรัพย์ที่จำเป็น
Objt_3	เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน
Control	องค์ประกอบด้านการควบคุมตนเอง
Cont_1	ใช้จ่ายโดยมุ่งเน้นถึงความคุ้มค่าเป็นสำคัญ
Cont_2	การก่อหนี้ทุกครั้งจะอยู่ภายใต้ความจำเป็น
Cont_3	ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น
Support	องค์ประกอบด้านการสนับสนุนการออม
Supp_1	ได้รับข้อมูลจากสถาบันทางการเงินอยู่เสมอ
Supp_2	ได้รับประโยชน์จากการออมที่เป็นรูปธรรม
Supp_3	ได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี

มากไปกว่านั้นผู้วิจัยได้เพิ่มเติมการทดสอบโครงสร้างแนวคิดในระดับองค์ประกอบ เพื่อชี้วัดภาพรวมของพฤติกรรมการออม โดยแนวทางการทดสอบนี้สามารถลดอิทธิพลก่อกวน (Common Bias) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second-ordered Confirmatory Factor Analysis) ที่อาจปรากฏผลลัพธ์ที่สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง (Chiu & Won, 2016) ซึ่งสามารถแสดงแนวคิดทางการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงโครงสร้างแนวคิดการวิจัยในระดับองค์ประกอบและความหมายขององค์ประกอบ

โครงสร้างแนวคิดการวิจัยในระดับองค์ประกอบและความหมายขององค์ประกอบ

ตัวแปร	หมายถึง
Saving	พฤติกรรมการออมเชิงประจักษ์
Know	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการออม
Objt	องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของการออม
Cont	องค์ประกอบด้านการควบคุมตนเอง
Supp	องค์ประกอบด้านการสนับสนุนการออม

ภายหลังจากการวางโครงสร้างขององค์ประกอบ (Identify Structure) ดังข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parameter Estimation) โดยวิธีภาวะความค่าจะเป็นสูงสุด (Maximum

Likelihood Method) และทำการทดสอบความสอดคล้องของโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากดัชนีสารูปสนิทดี (Goodness of Fit) ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงเกณฑ์พิจารณาดัชนีสารูปสนิทดีของโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เกณฑ์พิจารณาดัชนีสารูปสนิทดีของโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์		
ดัชนีสารูปสนิทดี	**เกณฑ์**	**ที่มา**
Chi-squared	Prob. > 0.05	Joreskog & Sorbom (1989)
Relative Chi-squared	< 2.00	Bollen (1989)
Goodness of Fit Index: GFI	> 0.90	Joreskog & Sorbom (1989)
Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI	> 0.90	Joreskog & Sorbom (1989)
Root Mean Square Error Approximation: RMSEA	< 0.06	Hu & Bentler (1999)
Standardized Root Mean Residual: SRMR	< 0.06	Hu & Bentler (1999)

ทั้งนี้ หากผลการประมาณค่าของโครงสร้างไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีสารูปสนิทดีดังข้างต้น จะต้องดำเนินการปรับค่าความสอดคล้องของโครงสร้าง (Model Adjustment) ด้วยการสร้างเส้นความแปรปรวนร่วม (Covariance Path) ระหว่างตัวแปรภายใน เพื่อเพิ่มความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างแนวคิดการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์จนผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกประการ จึงจะสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการอภิปรายในลำดับถัดไป

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจในกลุ่มแรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ของไทยด้วยแบบสอบถามออนไลน์ได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น 458 ราย ซึ่งเมื่อทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของข้อมูล (Cronbach's Alpha) พบว่า มีค่าดัชนีอยู่ที่ 0.89 ถือได้ว่าข้อมูลเชิงสำรวจที่เก็บรวบรวมได้ มีการกระจายตัวของค่าความแปรปรวนที่ดีและสามารถใช้ในการบรรยายถึงปรากฏการณ์ทางการศึกษาได้อย่างน่าเชื่อถือ

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่อสรุปหาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.40) มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 26 ปี มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 64.85) มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ที่ 19 ปี มีอายุการทำงานเฉลี่ยอยู่ที่ 3 ปี มากไปกว่านั้นผู้วิจัยพบว่า กลุ่มแรงงานในภาคอุตสาหกรรมมีรูปแบบการออมหลักอยู่ 3 ประเภท ได้แก่ การฝากออมทรัพย์ (ร้อยละ 46.51) รองลงมาคือ การออมแบบหลายทาง (ร้อยละ 22.05) และการออมในรูปแบบของเงินสด (ร้อยละ 22.05) ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผู้ตอบแบบสอบถาม 458 ราย	**จำนวน**	**ร้อยละ**	**ค่าเฉลี่ย**	**ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน**
เพศ				
ชาย	218	47.59		
หญิง	240	52.40		
อายุ (ปี)			25.81	2.61

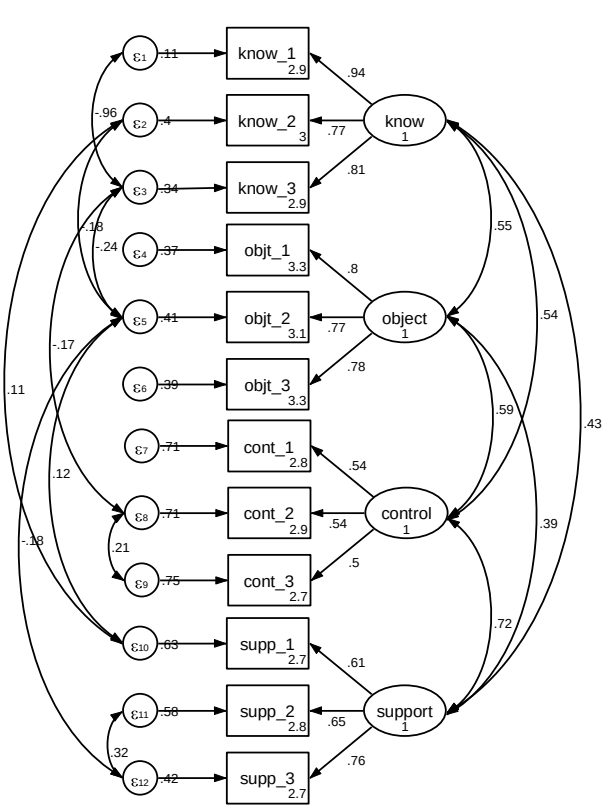
ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติเชิงพรรณนา (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม 458 ราย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สถานภาพ				
โสด	297	64.85		
สมรส	161	35.15		
จำนวนปีการศึกษา			18.48	1.32
อายุงาน (ปี)			3.09	1.88
รูปแบบการออม				
เงินสด	101	22.05		
ฝากออมทรัพย์	213	46.51		
พันธบัตรรัฐบาล	3	0.66		
ประกัน	6	1.31		
สลากออมสิน	1	0.22		
ฝากประจำ	22	4.80		
ทรัพย์สิน	11	2.40		
ออมหลายทาง	101	22.05		

ในส่วนการวิเคราะห์โครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมภายใต้แนวคิดที่ได้วางไว้ข้างต้น พบว่า ปัจจัยเชิงสำรวจและโครงสร้างแนวคิดไม่ปรากฏความสอดคล้องระหว่างกัน ณ การวิเคราะห์ผลในครั้งแรก ผู้วิจัยจึงได้ทำการสร้างเส้นความแปรปรวนร่วม (Covariance Path) ระหว่างตัวแปรภายในเพื่อเพิ่มความกลมกลืนระหว่างปัจจัยเชิงสำรวจและโครงสร้างแนวคิด จนกระทั่งดัชนีสารูปสนิทดีผ่านเกณฑ์พิจารณาทุกประการ โดยข้อมูลทั้งหมดจะแสดงดังตารางที่ 5 และภาพที่ 1

ตารางที่ 5 แสดงดัชนีสารูปสนิทดีของโครงสร้างแนวคิดการวิจัยในระดับปัจจัยก่อนและหลังปรับค่า

ดัชนีสารูปสนิทดี	ก่อนปรับโครงสร้าง		หลังปรับโครงสร้าง	
	ค่าดัชนี	หมายเหตุ	ค่าดัชนี	หมายเหตุ
Chi-squared (Prob.)	129.63 (0.000)	ไม่ผ่าน	50.428 (0.104)	ผ่าน
Relative Chi-squared	2.70	ไม่ผ่าน	1.29	ผ่าน
GFI	0.96	ผ่าน	0.99	ผ่าน
AGFI	0.94	ผ่าน	0.99	ผ่าน
RMSEA	0.06	ผ่าน	0.03	ผ่าน
SRMR	0.04	ผ่าน	0.03	ผ่าน

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างแนวคิดวิจัยภายหลังการปรับความกลมกลืนภายในปัจจัยเชิงสำรวจ

ภายใต้โครงสร้างแนวคิดที่ถูกสร้างขึ้นจากตัวแปรสังเกตทั้งหมด 12 ตัว พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.499 ถึง 0.944 และมีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.249 ถึง 0.891 โดยทุกตัวแปรปรากฏนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวถือ ทุกตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาผ่านโครงสร้างแนวคิดนี้สามารถบรรยายถึงเหตุการณ์ที่ศึกษาได้อย่างมีความหมาย

เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการออม (Know) ซึ่งถูกบรรยายผ่านตัวแปรสังเกตทั้งสิ้น 3 ตัว ปรากฏน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.773 ถึง 0.944 มีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.598 ถึง 0.891 และมีค่าความเชื่อมั่น (Alpha) อยู่ที่ 0.85 โดยตัวแปรที่แสดงอิทธิพลสูงสุดคือ “การมีองค์ความรู้เกี่ยวกับประเภทของการออม (Know_1)” และตัวแปรที่แสดงอิทธิพลต่ำสุดคือ “การมีองค์ความรู้เกี่ยวกับผลตอบแทนและความเสี่ยง (Know_2)”

องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของการออม (Object) ซึ่งถูกบรรยายผ่านตัวแปรสังเกตทั้งสิ้น 3 ตัว ปรากฏน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.766 ถึง 0.797 มีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.587 ถึง 0.635 และมีค่าความเชื่อมั่น (Alpha) อยู่ที่ 0.82 โดยตัวแปรที่แสดงอิทธิพลสูงสุดคือ “การมีเงินสำหรับการใช้จ่ายในยามเกษียณอายุ (Objt_1)” และตัวแปรที่แสดงอิทธิพลต่ำสุดคือ “การมีเงินสำหรับการลงทุนและซื้อสินทรัพย์ที่จำเป็น (Objt_2)”

องค์ประกอบด้านการควบคุมตนเอง (Control) ซึ่งถูกบรรยายผ่านตัวแปรสังเกตทั้งสิ้น 3 ตัว ปรากฏน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.499 ถึง 0.538 มีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.249 ถึง 0.290 และมีค่าความเชื่อมั่น (Alpha) อยู่ที่ 0.59 โดยตัวแปรที่แสดงอิทธิพลสูงสุดคือ “การก่อหนี้ทุกครั้งจะอยู่ภายใต้ความจำเป็น (Cont_2)” และตัวแปรที่แสดงอิทธิพลต่ำสุดคือ “มีการใช้จ่ายเฉพาะสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น (Cont_3)”

องค์ประกอบด้านการสนับสนุนการออม (Support) ซึ่งถูกบรรยายผ่านตัวแปรสังเกตทั้งสิ้น 3 ตัว ปรากฏน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.609 ถึง 0.761 มีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.372 ถึง 0.578 และมีค่าความเชื่อมั่น (Alpha) อยู่ที่ 0.76 โดยตัวแปรที่แสดงอิทธิพลสูงสุดคือ “ได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี (Supp_3)” และตัวแปรที่แสดงอิทธิพลต่ำสุดคือ “ได้รับประโยชน์จากการออมอื่นๆที่เป็นรูปธรรม (Supp_2)” โดยแสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์โครงสร้างแนวคิดการวิจัยในระดับปัจจัย

	Loading	Standard Error	t-value	R^2	Alpha
องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการออม					0.85
มีองค์ความรู้เกี่ยวกับประเภทของการออม	0.944	0.030	31.23	0.891	
มีองค์ความรู้เกี่ยวกับผลตอบแทน-ความเสี่ยง	0.773	0.029	26.11	0.598	
มีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออมอยู่เสมอ	0.813	0.036	22.67	0.661	
องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของการออม					0.82
เพื่อการใช้จ่ายในยามเกษียณอายุ	0.797	0.024	32.69	0.635	
เพื่อใช้ในการลงทุน-ซื้อสินทรัพย์ที่จำเป็น	0.766	0.026	29.69	0.587	
เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน	0.779	0.025	30.90	0.606	
องค์ประกอบด้านการควบคุมตนเอง					0.59
ใช้จ่ายโดยมุ่งเน้นถึงความคุ้มค่าเป็นสำคัญ	0.536	0.048	11.22	0.288	
การก่อหนี้ทุกครั้งจะอยู่ภายใต้ความจำเป็น	0.538	0.053	10.18	0.290	
ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น	0.499	0.052	9.60	0.249	
องค์ประกอบด้านการสนับสนุนการออม					0.76
ได้รับข้อมูลจากสถาบันทางการเงินอยู่เสมอ	0.609	0.045	13.60	0.372	
ได้รับประโยชน์จากการออมที่เป็นรูปธรรม	0.649	0.051	12.61	0.421	
ได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี	0.761	0.048	15.77	0.578	

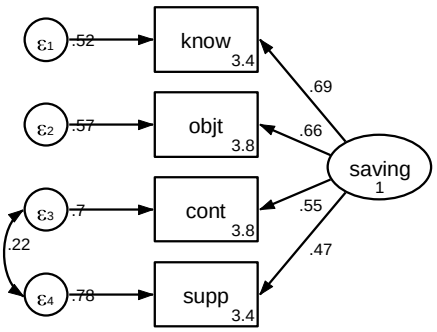
พร้อมนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการออมภายใต้แนวคิดที่ได้วางไว้ข้างต้น พบว่า องค์ประกอบเชิงสำรวจและโครงสร้างแนวคิดไม่ปรากฏความสอดคล้องระหว่างกัน ณ การวิเคราะห์ผลในครั้งแรก ผู้วิจัยจึงได้ทำการสร้างเส้นความแปรปรวนร่วม (Covariance Path) ระหว่างองค์ประกอบภายในเพื่อเพิ่มความกลมกลืนระหว่างปัจจัยเชิงสำรวจและโครงสร้างแนวคิด จนกระทั่งดัชนีสารูปสนิทดีผ่านเกณฑ์พิจารณาทุกประการ โดยข้อมูลทั้งหมดจะแสดงดังตารางที่ 6 และภาพที่ 2

ตารางที่ 6 แสดงดัชนีสารูปสนิทดีของโครงสร้างแนวคิดการวิจัยในระดับองค์ประกอบก่อนและหลังปรับค่า

ดัชนีสารูปสนิทดี	**ก่อนปรับโครงสร้าง**		**หลังปรับโครงสร้าง**	
	ค่าดัชนี	**หมายเหตุ**	**ค่าดัชนี**	**หมายเหตุ**
Chi-squared (Prob.)	15.82 (0.000)	ไม่ผ่าน	2.89 (0.089)	ผ่าน
Relative Chi-squared	7.91	ไม่ผ่าน	1.45	ผ่าน

ตารางที่ 6 แสดงดัชนีสารูปสนิทดีของโครงสร้างแนวคิดการวิจัยในระดับองค์ประกอบก่อนและหลังปรับค่า (ต่อ)

ดัชนีสารูปสนิทดี	ก่อนปรับโครงสร้าง		หลังปรับโครงสร้าง	
	ค่าดัชนี	หมายเหตุ	ค่าดัชนี	หมายเหตุ
GFI	0.96	ผ่าน	0.99	ผ่าน
AGFI	0.87	ไม่ผ่าน	0.96	ผ่าน
RMSEA	0.12	ไม่ผ่าน	0.06	ผ่าน
SRMR	0.03	ผ่าน	0.01	ผ่าน

ภาพที่ 2 แสดงโครงสร้างแนวคิดวิจัยภายหลังการปรับความกลมกลืนภายในองค์ประกอบ

ภายใต้โครงสร้างแนวคิดที่ถูกสร้างขึ้นจากองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.467 ถึง 0.691 มีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.218 ถึง 0.477 และมีค่าความเชื่อมั่น (Alpha) อยู่ที่ 0.70 โดยทุกตัวแปรปรากฏนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวถือทุกองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาผ่านโครงสร้างแนวคิดนี้สามารถบรรยายถึงเหตุการณ์ที่ศึกษาได้อย่างมีความหมาย ซึ่งองค์ประกอบที่แสดงอิทธิพลสูงสุดคือ “องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการออม (Know)” และองค์ประกอบที่แสดงอิทธิพลต่ำสุดคือ “องค์ประกอบด้านการสนับสนุนการออม (Support)” โดยแสดงดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์โครงสร้างแนวคิดการวิจัยในระดับปัจจัย

	Loading	Standard Error	t-value	R^2	Alpha
พฤติกรรมการออมเชิงประจักษ์					0.70
องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการออม	0.691	0.046	15.14	0.477	
องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของการออม	0.657	0.045	14.53	0.432	
องค์ประกอบด้านการควบคุมตนเอง	0.548	0.048	11.53	0.300	
องค์ประกอบด้านการสนับสนุนการออม	0.467	0.050	9.27	0.218	

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเชิงสำรวจในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรมการออมของแรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีลักษณะการออมเชิงเดี่ยวและเป็นรูปแบบการออมเชิงรับ (Passive Saving) โดยพิจารณาจาก การออมส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นการฝากออมทรัพย์กับสถาบันทางการเงิน ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนต่ำ และ

เงินส่วนใหญ่ไม่ได้ถูกใช้ประโยชน์ในการต่อยอดสู่การลงทุน อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มแรงงานอุตสาหกรรมเป็นกลุ่มที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบภายนอก ทำให้อัตราการยอมรับความเสี่ยงจากการลงทุนลดลง และถูกจัดในกลุ่มผู้หลีกหนีความเสี่ยง (Risk Averse) ในที่สุด

ซึ่งข้อค้นพบดังข้างต้นนี้มีความสอดคล้องกับงานศึกษาเชิงประจักษ์ของ วิศิษฎ์ บิลมาศ (2557) ที่พบว่า พื้นฐานการออมของประชาชนไทยโดยส่วนมากมีการออมในรูปแบบการฝากออมทรัพย์ ซึ่งเป็นเป้าหมายการออมในระยะกลางที่ช่วยลดอัตราค่าเสียโอกาสจากการถือเงินของตัวบุคคล แม้ผลตอบแทนที่ได้จะไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยก็ตาม

สำหรับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม พบว่า องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการออมและองค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์การออมมีบทบาทสูงต่อพฤติกรรมการออมเชิงประจักษ์ของแรงงานอุตสาหกรรม กล่าวคือ ความรู้ทางด้านการเงินมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงประจักษ์ของการออมส่วนบุคคล เพราะเมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดของปัจจัยภายในองค์ประกอบแสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลรู้ถึงประเภทการออม จะช่วยในสามารถตัดสินใจวางแผนการออมของตนเองในแต่ละระยะ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความเสี่ยงและความจำเป็นในการบริหารเงินออมของบุคคลต่อการลงทุนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินของตนเอง อย่างไรก็ดี การออมจะประสบความสำเร็จโดยสมบูรณ์เมื่อบุคคลนั้นมีเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการออมเพื่อซื้อสินทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ ตลอดจนการมีเงินไว้ใช้จ่ายในยามเกษียณอายุการทำงาน เหล่านี้จะช่วยให้ตัวบุคคลเลือกวิธีการออมและจำนวนการออมให้เหมาะสมต่อเป้าหมายการเงินที่ได้ตั้งไว้

โดยข้อค้นพบเชิงประจักษ์ในครั้งนี้สอดคล้องกับการปริทัศน์วรรณกรรมที่ผ่านมาดังการศึกษาของ สุภาพงษ์ ตันสุภาพ (2559); ณภัชศา ธาราชีวิน และ ธงชัย วรรธนะ (2557); สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ นฤมล จิตรเอื้อ และ ธีระวัฒน์ จันทึก (2560) ที่ค้นพบว่า ประชาชนจะมีแนวโน้มการออมที่เพิ่มขึ้นเมื่อมีองค์ความรู้ทางการเงินที่เพิ่มขึ้น นอกจากการมีองค์ความรู้ทางการเงินแล้ว ทัศนคติที่มีต่อการออมก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ตัวบุคคลมีแนวโน้มการออมที่เพิ่มขึ้น และประผลสำเร็จด้านเป้าหมายทางการเงินที่ได้วางไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ บริบทหลักในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการออมล้วนถูกจัดอยู่ในปัจจัยกระตุ้นภายในตัวบุคคลทั้งสิ้น ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าข้อค้นพบ เชิงประจักษ์กลับปรากฏอิทธิพลของปัจจัยกระตุ้นภายนอกที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ภายใต้โครงสร้างแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเมื่อทำการพิจารณาลงในปัจจัยภายใต้องค์ประกอบ พบว่า สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ประชาชนตระหนักถึง ซึ่ง สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ นฤมล จิตรเอื้อ และ ธีระวัฒน์ จันทึก (2560); ธารทิพย์ จินดาคำ (2557); อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล (2558) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การกระตุ้นจากปัจจัยภายนอกจะมีอิทธิพลต่อแนวโน้มการออมของประชาชนที่เพิ่มขึ้น เมื่อสิทธิประโยชน์นั้นเป็นสิทธิประโยชน์ทางตรง ซึ่งสามารถจับต้องได้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อนั้นการตระหนักรู้จะเพิ่มขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างต่อพฤติกรรมการออมเชิงประจักษ์ของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางสำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการออมของแรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นหนึ่งในวาระสำคัญแห่งชาติ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว ตลอดจนเสริมสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศ ไว้ดังนี้

1) ภาครัฐและส่วนงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงปัญหาการออม (อัตราการออมที่ต่ำกว่าเกณฑ์) ของประชาชนในทุกภาคส่วนโดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่มีความเปราะบางทางเศรษฐกิจ โดยพิจารณาดำเนินการให้ความรู้พื้นฐานอย่างง่ายทางด้านการเงิน การจัดการทางการลงทุนและการออมให้เกิดประสิทธิภาพ

ซึ่งในบริบทการศึกษานี้ กลุ่มเป้าหมายคือแรงงานภาคอุตสาหกรรม ที่เดิมมีกำลังในการสร้างรายได้และอยู่ในช่วงวัยที่กำลังสร้างตัว การปลูกฝังองค์ความรู้เกี่ยวกับประเภทการออม และการจัดแผนการออมเงินให้สอดคล้องกับภาวะกดดันทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มแรงงานสามารถเข้าใกล้ถึงเป้าหมายทางการเงินของตนได้มากขึ้น ตลอดจนยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ลดภาวะปัญหาการเป็นหนี้ซ้ำซ้อน และช่วยให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap)

2) ภาครัฐและส่วนงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มการกระตุ้นการตระหนักรู้ถึงสิทธิประโยชน์ของการออมต่อประชาชน ทั้งนี้รวมไปถึงการเพิ่มสิทธิประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมในการออมรูปแบบต่างๆ เพื่อจูงใจการออมของประชาชนให้มากขึ้น ตลอดจนเพิ่มอนุสัญญาสิทธิพิเศษในการออม ภายใต้การกำกับดูแลของผู้วางแผนทางการเงินของธนาคาร เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการออมและการลงทุนที่หลากหลายมากขึ้น และลดกลุ่มผู้หลีกหนีความเสี่ยง (Risk Averse) ให้เป็นผู้ทนทานต่อความเสี่ยงในระดับต่างๆ (Risk Tolerance) เพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่เป็นรูปธรรมจากการออม

เอกสารอ้างอิง

ซานียะฮ์ ช่างวัฒนกุล. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).

ณภัชศา ธาราชีวิน และ ธงชัย วรรธนะ. (2557). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเงินส่วนบุคคลเพื่อการเกษียณ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). **ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy)**. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Northern/ DocLib_SeminarSlide/ 160627_FAandFL_final.pdf

ธารทิพย์ จินดาคำ. (2557). **การออมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนไทยที่มีประชากรรุ่นเกิดล้าน:การเตรียมการสู่สังคมผู้สูงอายุ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).

นริศ สถาผลเดชา. (2563). **ทีเอ็มบีชี้คนไทยปรับพอร์ตเงินฝากตุนสภาพคล่อง**. สืบค้นจาก https://www.msn.com/th-th/money/news/ทีเอ็มบี-ชี้คนไทยปรับพอร์ต-เงินฝาก-ตุนสภาพคล่อง/ar-BB1dgJCo.

พรพิมล จรุงวิศาลกุล และ ปรมินทร์ โฆษิตกุลพร (2563).ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกรณีศึกษา: พนักงานบริษัทซัสโก้ จำกัด. **วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ**, **6**(2), 242-253.

วิภาวี มงคลบริรักษ์. (2555). **ความพึงพอใจของสมาชิกต่อสหกรณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของสมาชิก: กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์กรมป่าไม้ จำกัด**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

วิศิษฎ์ บิลมาศ. (2557). **รูปแบบและพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์**. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

วีรวิชญ์ ตันวรรณรักษ์. (2556). **การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมการออมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมไฮเทค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุทธยา).

เวลธ ครีเอชั่น อินเตอร์เนชั่นแนล. (2563). **พฤติกรรมชวนจนของคนวัยทำงาน**. สืบค้นจาก http://www.wci.co.th/article/Wealth/316/5พฤติกรรมชวนจนของคนวัยทำงาน

ศรัญญา ศึกสงคราม และ อนงค์นุช เทียนทอง. (2563). อิทธิพลของความรู้และทัศนคติทางการเงินต่อการก่อหนี้ส่วนบุคคลในวัยเริ่มทำงาน: หลักฐานการศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**, **2**(5), 73-87.

สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ นฤมล จิตรเอื้อ และ ธีระวัฒน์ จันทึก. (2560). ปัจจัยแรงจูงใจในการออม สภาพแวดล้อมในการออม และทัศนคติการออม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษา วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. **วารสารบริหารธุรกิจ ศรีนครินทร์วิโรฒ**, **8**(2), 26-41.

สุภาพงษ์ ตันสุภาพ. (2559). **ผลกระทบของการควบคุมตนเองที่มีผลต่อการออม: กรณีศึกษาบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล. (2558). **พฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

อภิญญา เจนธัญญารักษ์. (2563). นโยบายทรัมป์ศึกหนักทั้งในและนอกสหรัฐฯ. **วารสารการเงินการคลัง**, **31**(98), 91-96.

Bollen, K. A. (1989). **Structural Equations with Latent Variables**. New York: Wiley.

Chiu, W., & Won, D. (2016). Relationship Between Sport Website Quality and Consumption Intentions: Application of a Bifactor Model. **Psychological Reports**, **118**(1), 90-106.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). **Multivariate Data Analysis** (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cut-off Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternative. **Structural Equation Modelling**, **6**(1), 1-55.

Joreskog, K. D., & Sorbom, D. (1989). **LISREL 7: User's Reference Guide**. Chicago: Scientific Software International.